

Sandnes SVs arbeidsprogram for 2023 til 2027

«Oppnå en mer samstemt og helhetlig politikk for bærekraftig utvikling»

Vi vil planlegge, utvikle og bygge Sandnes i tråd med FNs bærekraftsmål. SV mener at vi må følge både FNs naturpanel sine anbefalinger for å unngå at dyr og planter dør ut, og FNs klimapanel for å hindre at temperaturen stiger over 1,5 grader. Vi vil arbeide for at kommunen blir en foregangskommune for å nå bærekraftsmålene. Bare da vil Sandnes være en kommune for alle, også i framtida.

EN RETTFERDIG KOMMUNE	3
EN KOMMUNE FOR BARN OG UNGE	4
BARNEHAGER	4
SKOLE OG UTDANNING.....	5
KULTUR OG IDRETT	7
EN KOMMUNE FOR ALLE	10
EN INKLUDERENDE KOMMUNE.....	11
HELSE	12
ELDRE.....	13
PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE	14
RUSPOLITIKK.....	15
RETTE TIL ET LIV UTEN VOLD.....	15
EN SOLIDARISK KOMMUNE	16
EN BÆREKRAFTIG KOMMUNE	17
NÆRINGSUTVIKLING	17
JORD- OG SKOGBRUK.....	18
UTVIKLING AV SANDNES	19
MILJØVENNLIG TRAFIKKAVVIKLING	20
KLIMA.....	21
ANSVARLIG NATUR - OG MILJØVERN.....	23
EN TRYGG ARBEIDSGIVER	25

EN RETTFERDIG KOMMUNE

«En rettferdig fordeling av et lands ressurser er nødvendig for å redusere fattigdom og skape stabile samfunn»

Sandnes kommune skal være en kommune for alle. Sandnes SV vil arbeide for en rettferdig og inkluderende kommune. Ingen i kommunen skal undertrykkes politisk, sosialt eller økonomisk. Vårt mål er et likestilt samfunn som ikke begrenser folks frihet og muligheter. SV vil arbeide for å gi alle kjønn like rettigheter og muligheter til å bestemme over eget liv. Kvinners tilgang til utdanning, helsetjenester, arbeid og juridiske rettigheter er nødvendig for å skape utvikling i et land.

Sandnes kommune skal ta klimautfordringene og trusselen mot artsmangfoldet på alvor, ved å bidra til en livskraftig og bærekraftig kommune. Vi vil sikre kommende generasjoner nye muligheter, gode oppvekstvilkår og bidra til at innbyggerne får gode levekår.

Det bor snart 85 000 innbyggere i Sandnes, fra nærmere 140 nasjoner. SV vil styrke demokratiet og sikre at alle innbyggerne får bidra til utvikling av nærmiljøet og lokalsamfunnet, derfor sier vi nei til å innføre parlamentarisme i stedet for formannskapsmodellen, som vi har i dag. Parlamentarisme er en kostbar styringsform som vi i SV mener svekker faglige vurderinger og utredninger. Vi vil fortsette å styrke bydelene og bygdene våre, for å sikre at innbyggerne i hele kommunen skal få nødvendige og gode tjenester. Vi vil at oppgaver og tjenester skal beholdes i Forsand, og at tjenestene og tilbudet styrkes.

En hovedutfordring vil være å bidra til å utjevne sosiale og økonomiske forskjeller mellom innbyggerne. Vi vet at over 1 300 barn i Sandnes lever i familier med vedvarende lav inntekt. Vi må derfor samarbeide med lag og foreninger, og tilrettelegge for aktiviteter i bydelene, med tilgang på gratis utstyr slik at flest mulig blir inkludert. I tillegg må barna få plass i barnehagen nær der de bor, og det må være plass til alle på skolen de tilhører.

Vi skal prioritere bydelene, slik at innbyggerne ikke trenger å reise for å komme til barnehage, skole, nærbutikk, helsesenter og legesenter. Grønne friområder skal ivaretas, sammen med grønne lunger i bydelene som bidrar til nærturer som styrker folkehelsen. Det skal være plass på sykehjemmene når folk trenger helsehjelp og omsorg, da må vi ha nok sykehjemsplasser og nok ansatte. Samtidig skal de som ønsker det få nødvendig hjelp til stell og omsorg hjemme så lenge de vil bo hjemme.

Landbruket skal gis forutsigbarhet og sikkerhet for framtidig drift, og vil være viktig for å bidra til både sikker og økt matproduksjon. Derfor skal vi fortsette dialogen med landbruksorganisasjonene.

Vi vil fortsette å samarbeide med fagbevegelsen for å sikre at kommunen er en god arbeidsgiver som gir gode tjenester til innbyggerne, og med natur- og miljøorganisasjonene for å sikre at kommunen tar natur- og klimakrisen på alvor.

Sandnes SV vil arbeide for at kommersielle aktører ikke får hente ut penger fra driften i barnehagene. Vi mener at foreldrebetalingen og våre skatte kroner skal komme barna og de ansatte i barnehagene til gode. De ansatte gjør en fantastisk jobb, og vi mener alle fortjener like gode arbeidsvilkår. I dag får ansatte i kommersielle barnehager dårligere pensjonsavtale, mens eierne henter ut disse pengene fra driften. Det får store konsekvenser for de ansatte når de pensjoneres.

EN KOMMUNE FOR BARN OG UNGE

«Sikre inkluderende, rettferdig og god utdanning og fremme muligheter for livslang læring for alle»

SV vil at alle skal ha en trygg barndom og gode oppvekstvilkår uavhengig av sosial bakgrunn. Gjennom gode og trygge barnehagetilbud, en god skole og skolefritidsordninger skal alle barn oppleve mestring og tilhørighet, og trives i hverdagen.

BARNEHAGER

Barn er 20 prosent av befolkningen, men 100 prosent av framtida. En god barndom varer livet ut, derfor er det viktig å legge et godt grunnlag allerede i barnehagen. SV er stolte av alt vi har fått til på barnehagefronten, både nasjonalt og lokalt. Det viser at et forholdsvis lite parti kan ha stor gjennomslagskraft. Vi tar barns oppvekstvilkår på alvor! SV ønsker å fortsette å jobbe for god kvalitet i barnehagene. Barnehagen skal være en trygg møteplass for alle, der toleranse og respekt for ulikhet læres, og der kvalitet og et godt pedagogisk tilbud skapes av kompetente ansatte med utdanning.

Ett av ti barn opplever vold og overgrep i løpet av barndommen. Vi ønsker å sikre at de eldste barnehagebarna lærer om grensesetting og seksuelle overgrep allerede i barnehagen.

Sandnes trenger flere kommunale barnehager og færre profitt-barnehager. SV sitt mål er at alle skattepenger i form av statstilskudd og egenandeler skal brukes på barnehagedrift, og ikke gå til profitt.

Vi vil fortsatt ha full barnehagedekning, og ønsker å innføre kontinuerlig barnehageopptak.

Vi må styrke både bemanningen og pedagogtettheten i barnehagene. Nå har vi for stor andel i pedagogstillinger på dispensasjon. SV vil styrke muligheten for ansatte til å ta etterutdanning eller videreutdanning slik at de får mulighet til å tilegne seg ønsket kompetanse seg til stillingen. Vi vil sikre nok fagansatte, slik at det alltid er nok voksne til stede med barna.

Sandnes SV vil arbeide for:

- Å sikre kvalitet i barnehagene – både på bygg og innhold.
- Å bygge nye kommunale barnehager i sentrum og på Ganddal snarest.
- Sikre minst 50 % barnehagelærerdekning.
- Økt grunnbemanning.
- At alle nye barnehager skal være kommunale, ideelle eller foreldredrevne.
- At kommersielle barnehager blir kommunale i stedet for at de selges til internasjonale eiere.
- Å redusere maksprisen for barnehageplasser til 2013-nivå (2330 kr).
- Mer fleksibel åpningstid.
- Full bemanning ved sykdom og fravær, samt ved pedagogenes planleggingstid.
- At lønn til vikarer legges inn i budsjettet.
- Å styrke den kommunale vikarbanken med faste stillinger.
- At flere menn rekrutteres til alle stillinger i barnehagene.
- At flere barn med ulik etnisk opprinnelse begynner i barnehage.
- At barn skal få plass i nærbarnehagen for å redusere reiseavstand, og for å sikre tilknytning til nærmiljøet.
- At alle barnehagene i Sandnes skal undervise 5-åringene om grensesetting, vold og overgrep.
- Å sikre økt kompetanse på kjønnsuttrykk blant ansatte i barnehage og skole.
- At fysisk aktivitet og friluftsliv skal ha stor plass i barnehagen.

SKOLE OG UTDANNING

SV er skolepartiet! Vi vil skape en best mulig offentlig skole der alles rett til utdanning etter evner og forutsetninger ivaretas. Kommunen plikter å gi barn og unge et skikkelig skoletilbud, både faglig og sosialt. Nærskoleprinsippet er viktig. Elevenes muligheter for læring og utvikling sikres best i trygge omgivelser i deres eget oppvekstmiljø. Vi ønsker ungdomsskoler i hver bydel, og ikke storskoler. Tilstrekkelig skolekapasitet må dessuten være en betingelse for utbygging i bydelene i Sandnes. Skolene må bygges store nok til å tåle befolkningsveksten i bydelene. SV vil styrke dagens SFO-ordning, men vi ønsker på sikt en heldagsskole der læring, ernæring og

fysisk aktivitet står i fokus, sammen med lek og estetiske fag. Skolen skal være gratis, slik at alle elever får delta på lik linje. Dette gjelder også skoleturer.

Kompetente lærere er viktig for å skape et best mulig læringsmiljø. SV ønsker å sikre jevnlig etter- og videreutdanning for lærere og andre ansatte i skolen. SV vil styrke laget rundt eleven ved å sikre at det er nok ansatte i skolen og at de faktiske elevgruppene ikke blir for store, slik at hver enkelt elev får den oppfølgingen som trengs. Da må vi sikre at assistenter og miljøterapeuter får følge elever som trenger ekstra tilrettelegging, slik at de klarer seg i skolehverdagen. Høyere grunnbemanning vil gi en fleksibilitet og muligheter som kan hjelpe den enkelte elev og tidvis avhjelpe behovet for spesialundervisning. Dette vil også gi lærerne bedre mulighet til å gjøre jobben sin skikkelig.

Det er viktig med nok helsepersonell og andre voksenpersoner på skolene, slik at ungdommen har tilgang til gode samtaletilbud. Vi vil arbeide for at Sandnes minst følger Helsedirektoratets minstenorm for antall barn per helsesykepleier i 100 prosent stilling.

Det er på tide med fokus på fredskultur i utdanningen, og Sandnes kommune må oppmuntre lærere og elever til kurs i konfliktløsning og samarbeid i stedet for konkurranser som gir vinnere og tapere. Skolen kan bruke innslag i media til diskusjoner om hva som kan gi menneskene sikkerhet og trygghet, i stedet for å la det militære være hele svaret. Farene ved atomvåpen og kunnskap om menneskerettigheter henger sammen med dette. Skolene i Sandnes bør lage et eget opplegg for slik undervisning for å gi elevene skal skjønne at krig kan forebygges og vise at varig fred kan bygges.

SV vil jobbe for at alle kommunens skoler er universelt utformet og tilgjengelige, slik at alle elever kan gå på sin nærscole.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At vi i påvente av heldagsskolen innfører gratis SFO for 1.-4. trinn.
- Å styrke de generelle økonomiske rammene til skolen.
- Å arbeide for kontinuerlig oppfølging av at det er tilstrekkelig og oppdaterte læremidler i skolen- i tillegg til digitale hjelpemidler.
- Sikre at skolene er universelt utformet og har oppdaterte digitale læremidler til blinde, synshemmede, dyslektikere, hørselshemmede.
- Å bygge en ny barneskole i Sandnes sentrum, og sikre nok skoleplasser i Ganddal bydel.
- Å sikre at barneskoler i Sandnes ikke er større enn fire klasser pr trinn (B28 skoler).
- Å sikre at lærernormen gjelder på klassenivå.
- Å sikre at det er utdannede lærere i alle undervisningsstillinger.
- At elevenes opplæring er tilpasset elevenes forutsetninger og behov, og at dette følges opp med nok ressurser.
- Å innføre gratis skolemåltid for alle elever.
- En heldagsskole der alt skolearbeid er lagt til skoledagen, og lekser ikke er en del av elevenes fritid.

- Sikrer høy pedagogisk kvalitet og gode, varierte aktiviteter på SFO.
- Å styrke opplæringen for barn med flerkulturell bakgrunn, også morsmålsundervisning.
- Å sikre nok ressurser til den pedagogisk-psykologiske rådgivningstjenesten, PPT, for å unngå ventelister.
- Mer praktisk rettet undervisning bl.a. ved å utvide og videreutvikle prøveordningen med arbeidslivsfag.
- At skolen ikke privatiseres, SV vil ha en god og moderne offentlig skole for alle.
- At skolen forblir en reklamefri sone.
- Sikre samarbeid for en god overgang mellom ungdomsskole og videregående skole, og sikre attraktive, videregående utdanningstilbud i Sandnes.
- At det fortsatt legges stor vekt på arbeidet mot mobbing.
- At det legges vekt på forebygging av seksuell trakassering i skolen.
- At det undervises i ikkevoldelig konfliktløsning.
- at holdningsskapende arbeid mot seksuell trakassering og seksualisert mobbing må tas inn i grunnskolen
- At skolen må gjennomføre holdningsskapende undervisning mot pornografi
- at det sikres undervisning i kjønn- og seksualitetsmangfold.
- At seksualundervisningen må styrkes, og det må undervises i kjønne maktrelasjoner, respekt for den andre og grensesetting.
- At det skal legges til rette for økt bruk av naturen som læringsarena i skolen.
- Øke bemanningen i skolehelsetjenesten, og sikre at helsesykepleier er tilgjengelig for elever. Et mål er å ha helsesykepleier til stede daglig, på hver skole.
- Sikre et forpliktende samarbeid mellom skolehelsetjenesten og skolen, for å innfri behovet for bedre og mer treffsikker forebygging.

KULTUR OG IDRETT

Sandnes SV vil styrke kommunens kulturliv både innen den allmenne kulturen og for å kunne gi kommunens innbyggere profesjonelle kunst- og kulturopplevelser i byens kulturarenaer. Det må legges til rette for et mangfoldig, kvalitetspreget og varig kulturtilbud. Det er også viktig å ivareta og formidle byens kulturarv. Kunnskap om kultur og historie bidrar til identitetsforståelse og toleranse.

Det er viktig at det fins et allsidig fritids- og aktivitetstilbud i kommunen, slik at alle unge finner noe de trives med og mestrer. Ifølge Ungdata er kun 60% av ungdommene er fornøyd med sitt lokale kulturtilbud. FNs konvensjon om barns rettigheter artikkel 31 sier at alle barn har rett til å delta i kunst og kulturliv. I kulturloven står det at alle skal få muligheten til å delta i kulturaktiviteter og oppleve et mangfold av kulturuttrykk. Fritidsklubb er en stor kulturarena for ungdom. Fritidsklubber, idrettslag, organisasjoner og uorganisert virksomhet bidrar til økt trivsel, engasjement og inkludering. Deltakelse er en forutsetning for tilhørighet. SV mener det må legges stor vekt på rekruttering av ungdom med minoritetsbakgrunn.

SV vil jobbe for at mennesker med funksjonsnedsettelse uansett alder får mulighet til en aktiv fritid med meningsfulle fritids-, kultur- og idrettsaktiviteter, gjennom universell

utforming/tilgjengelighet til alle fritidsarenaer, krav om tilgjengelighet i skjenke- og serveringsbevilgninger, og gratis ledsager ved alle typer fritids- og kulturtilbud i kommunal og fylkeskommunal regi.

Aktivitetstilbud skal være likeverdige, ikke betinget av bosted og økonomi.

Bibliotek og idrettsarenaer er viktige møteplasser for alle innbyggerne og bør ha en sentral plass i kommunens planer. Det må satses på biblioteket. Biblioteket skaper leseglede for alle, og er en arena for kulturopplevelser, samtale og debatt. Biblioteket er også en viktig samarbeidspartner for barnehagene, skolene, læringssenteret og frivillige organisasjoner. Bydelshus, fritidsklubber, idrettsanleggene i bydelene og ved Sandnes stadion og skoler er viktige for kulturopplevelser og for en bred folkelig deltakelse i byen og bydelene. SV vil støtte opp om bredde- og barneidrett.

Kulturskolen er viktig for barn og unge i Sandnes, og må styrkes. Kontingenten må reduseres til et akseptabelt lavt nivå for å gi alle barn mulighet til å delta. Sandnes SV mener at aktiv satsing på kultur bidrar til å styrke identiteten og tilhørigheten til byen. Det skaper nye arbeidsplasser og styrker kommunens anseelse. Større satsing på kultur skaper kreativitet og bidrar til nytenking og utvikling på mange områder.

Idretten har en viktig rolle for å hindre ekskludering og utenforskap som følge av nedsatt funksjonsevne, språklige/kulturelle utfordringer eller foreldreøkonomi.

Sandnes SV vil arbeide for:

- Å sikre ressurser til kulturelle, sportslige og sosiale fritidstilbud.
- Å sikre at støtte til frivillige lag og organisasjoner styrkes og at flere idrettslag og ideelle organisasjoner får økonomisk støtte til sitt arbeid.
- Å arbeide for at alle som ønsker det får tilbud om plass i kulturskolen.
- Å styrke kulturskolens økonomi for å kunne redusere prisen og innføre en friplassordning, for å øke tilgjengeligheten.
- Å opprettholde eksisterende fritidsklubber, og legge til rette for etablering av nye kommunale fritidsklubber i bydelene som mangler dette tilbudet.
- Å sikre fortsatt drift av ungdomshuset L54.
- Å involvere ungdom i styring og drift av fritidstilbud.
- Å støtte arrangementer og prosjekter innenfor film, teater, musikk, dans og andre kulturuttrykk der ungdom er initiativtakere, deltakere, utøvere eller målgruppe.
- Utvide ordningen med opplevelseskort for vanskeligstilte barn og unge til å gjelde flere.
- Å støtte aktiviteter som prioriterer å inkludere ungdom med innvandrerbakgrunn.
- Å videreføre spennende kunst- og kulturopplevelser der barn og unge er aktive deltakere, for eksempel Barnas By og Eventyruka.
- Å forby reklame rettet mot barn.
- Å opprettholde og styrke Den kulturelle skolesekken til barn og ungdom og den Kulturelle spaserstokken for eldre.

- Å støtte uorganisert aktivitet med tilbud om øvingslokaler, digitale verksted, datatreff etc.
- Egnede lokaler for å drive forskjellige kulturuttrykk.
- Å involvere musikkrådet i planlegging av offentlige bygg for å få dekket behovet for lokaler tilrettelagt for musikkøvelser og annen kulturell utfoldelse.
- At kommunen støtter Vågen videregående skole i å gjennomføre eksterne framføringer.
- Å sikre at kommunen overtar og legger til rette for bruk av den "gamle tørkehallen" i Vågen til sommerkonserter, markeds plasser, loppemarkeder etc.
- At skolene tilrettelegges som nærliggende kulturarena i bydelene, og at det legges til rette for desentralisert kulturskole.
- Økte midler til bibliotekene for å øke aktiviteten på hovedbiblioteket og filialene. Sandnes bibliotek er i dag underbemannet i forhold til folketallet og ønsket aktivitet.
- Droppe purregebyr i biblioteket.
- Å støtte Sandnes kunst - og kulturhus som spennende og inkluderende kulturarena.
- Å styrke et variert og aktivt musikk- og konserttilbud i Sandnes gjennom å etablere underskuddsgaranti for enkelte arrangement som kan søkes om fra kulturkontoret.
- Å bidra til at byen fortsatt kan utvikle cinematek, kunstnerverksteder, utstillingslokaler og flere kulturelle møteplasser.
- Å stimulere til nyskaping innen kunst- og kulturprosjekter.
- At Sandnes Kommune sikrer eierskap i Filmkraft Rogaland.
- At kommunen stimulerer til og deltar i interkommunalt samarbeid om nye og eksisterende kulturanlegg og kulturtilbud. Det må sikres politisk representasjon i styrene.
- Sikre Sandnes kunstforening midler til å holde en forsvarlig full årsdrift som byens moderne kunstsenter.
- Å sikre at Kulturvernprosjektet "Vel bevart i Sandnes" styrkes. Gamle, verneverdige hus bør vernes siden de representerer en del av det originale Sandnesmiljøet, og dermed vår historie og identitet.
- Å sikre at flest mulig kan benytte Sandnes kunst- og kulturhus ved å øke det kommunale tilskuddet slik at tilgjengeligheten for brukerne og utøverne blir bedre.
- Å støtte et åpent og variert museumstilbud i byen. Vitensenteret må sikres forsvarlig drift. Et eget Sandnes bymuseum for lokalhistorie bør også reetableres i moderne fasiliteter.
- Å sikre ny svømmehall på Ganddal.
- Prioritere storhall for ballidretter framfor ishall.
- Utbyggingen av idrettsanlegg i bydelene bør fortrinnsvis skje i nærheten av skolene for å bygge gode arenaer for innendørs og utendørs samhandling.
- Idrettslagene må sikres anlegg og økonomi slik at idrettsaktiviteten kan opprettholdes i alle bydeler.
- At kommunen fremmer anti-dopingarbeid i samarbeid med lag og organisasjoner.
- Å sikre at breddeidretten får gode kår, og samtidig legge til rette for toppidrett.

EN KOMMUNE FOR ALLE

«Sikre god helse og fremme livskvalitet for alle, uansett alder»

Bekjempelse av fattigdom er en viktig SV-sak. Selv om Norge er et rikt land, er det fattige innbyggere i vår kommune. Over 1300 barn i Sandnes lever i dag i familier med vedvarende lav inntekt. De siste årene har vi blitt kjent med at familier står i matkø i Sandnes for å få nok mat til seg og sine barn. Nye grupper, ikke bare tradisjonelle sosialhjelpsmottakere, trenger hjelp fordi det er for dyrt å leie eller kjøpe i et stramt boligmarked.

Mange unge har behov for hjelp fra oppfølgingstjenesten, og familier trenger hjelp fra barnevernstjenesten. Det er viktig at de ansatte i oppfølgingstjenesten og barnevernstjenesten får gode rammer slik at de kan hjelpe de unge, og familier med barn som trenger hjelp, uten ventetid. Det er på tide med en bemanningsnorm. Godt sosialt arbeid krever at man bruker tid med dem som har en utfordring, og for at folk skal fortelle, må de stole på den som skal hjelpe. Barnevernet har vanskelige saker som involverer foreldre som er både skeptiske og redde, da trengs det tid for å få tillit. Ved å redusere mengden saker hver ansatt i barnevernet skal behandle, vil ansatte få bedre mulighet til å følge dem hver enkelt.

Vi vil også prioritere å øke ansatte i NAV, slik at de får anledning til å følge opp den enkelte over tid. Vi mener NAV må prioritere oppgaver med veiledning og oppfølging slik at flere kommer seg tilbake til arbeidslivet, enten det gjelder integrering eller arbeidsveiledning. Sandnes SV mener det kan bli behov for å bruke eiendomsskatt til å bidra med utjevning av økonomisk og sosial ulikhet.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At kommunen skal bidra til at mennesker med funksjonsnedsettelse, minoriteter, tidligere rusavhengige og psykisk syke kommer inn på arbeidsmarkedet gjennom blant annet vekst- og attføringsbedrifter som Pro-Service og Attende.
- At kommunen skal bidra til at alle har mulighet for å få en trygg bolig.
- At det blir flere kommunale boliger.
- Mer midler for startlånsordningen for vanskeligstilte grupper.
- At husleien i kommunale boliger ikke skal økes mer enn konsumprisindeksen.
- Å videreutvikle leie-eie konseptet.
- Å sørge for boliger til førstegangsetablerere.
- At ingen er ekskludert fra skole-, kultur-, friluft-, eller andre felles aktiviteter på grunn av fattigdom.
- At satsene for sosialhjelp skal økes.
- Universell utforming og tilgjengelighet for alle.

EN INKLUDERENDE KOMMUNE

«Innen 2030 sikre myndiggjøring og fremme sosial, økonomisk og politisk inkludering av alle, uavhengig av alder, kjønn, funksjonsevne, rase, etnisitet, nasjonal opprinnelse, religion eller økonomisk eller annen status»

Sandnes skal være en åpen og inkluderende kommune, der alle skal kunne leve gode liv og ta del i byens goder og et mangfoldig fellesskap. Arbeidslivet, utdanning, kommunale tjenester og offentlige rom skal være tilgjengelige for alle. Gjennom inkluderende prosesser skal alle innbyggere ha mulighet til å påvirke sine lokalsamfunn og på denne måten bidra til en bedre kommune for alle.

Sandnes er en mangfoldig kommune der nesten hver fjerde innbygger er innvandrers eller norskfødt med innvandrersforeldre, hvorav mer enn halvparten er kommet til Sandnes fra land utenfor Europa. Dette mangfoldet er positivt og bidrar med nye ideer, ressurser og muligheter. Sandnes skal være en kommune som er fri for rasisme og etnisk diskriminering, og som ønsker å styrke sitt etniske og kulturelle mangfold.

Alle i Sandnes skal ha frihet og trygghet til å være den de er og elske den de vil, uten fare for å bli diskriminert, trakassert eller utsatt for vold. Sandnes SV vil kjempe mot all diskriminering på grunnlag av seksuell orientering, kjønnsuttrykk og kjønnsidentitet. I et likestilt samfunn skal alle kunne leve ut sin identitet, kjærlighet og seksualitet.

Sandnes skal ta spesielt vare på de mest sårbare og marginaliserte blant oss og skal ha gode velferdsordninger og hjelpeprogrammer for mennesker som opplever å leve på kanten av samfunnet, deriblant papirløse og mennesker som selger sex.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At Sandnes kommune skal revidere strategien for likestilling, inkludering og mangfold og styrke dette arbeidet på tvers av kommunens aktiviteter og ansvarsområder.
- Økt økonomisk støtte til frivillige organisasjoner som jobber for økt mangfold og for inkludering av minoriteter og sårbare grupper.
- Å styrke idrettslagenes og kulturarenaenes roller i å hindre ekskludering og utenforskap som følge av nedsatt funksjonsevne, språklige/kulturelle utfordringer eller foreldreøkonomi.
- Å øke andelen ansatte med minoritetsbakgrunn og med funksjonsnedsettelse gjennom kvotering i Sandnes kommune, og aktivt rekruttere slike grupper til lederstillinger i kommunen.

- Sikre gode betingelser for Flyktingenheten til å bosette og integrere flyktninger.
- Støtte opp om Sandnes læringscenter og kvalifiseringsprogrammet som hjelper innvandrere og flyktninger til å komme i arbeid.
- Å bygge ut kvalifiseringstilbud og oppsøkende tjenester for å hjelpe minoritetskvinner ut i arbeid.
- Å styrke hjelpeprogrammer for mennesker som selger sex, deriblant tilbud om bolig, hjelp til å finne annen jobb, norskopplæring, studier, og helsetilbud.
- Å sikre full tilgang til grunnleggende helsetjenester til papirløse og andre som oppholder seg irregulært i Sandnes.
- Å kartlegge hvordan mennesker i Sandnes, spesielt barn og unge, opplever rasisme på ulike arenaer.
- Å utvikle en handlingsplan for bekjempelse av rasisme og hatefulle ytringer i Sandnes.
- Flere livssynsnøytrale forsamlingshus og seremonirom.
- Å støtte det skeive miljøet i Sandnes og at kommunen støtter Pride-feiringen i Sandnes som et fast og årlig gratis arrangement.
- Å støtte fora for ungdoms demokratiske deltakelse og meningsytringer og aktivt bruke ungdom som høringsinstans i kommunale saker som berører deres situasjon.
- Å videreføre og styrke barn- og unges kommunestyre (BUKS).
- Arbeide for at Sandnes skal bli Friby.

HELSE

En høy kvalitet på helsetilbudet i kommunen betyr ikke bare et godt legetilbud, men også at det drives et godt og aktivt folkehelsearbeid. Dette betyr at det er sammenheng mellom miljø og helse. Sandnesmarka, friluftstilbud, gode gang - og sykkelveier er forebyggende helsearbeid på lik linje med støyskjerming og reduksjon av klimautslipp.

Helsestasjoner er et viktig element i det forebyggende arbeidet. Når den statlige opptrappingsplanen for psykiatri med øremerkede midler opphører, må kommunen fortsette å prioritere midler til psykiatri.

De fleste av ungdommene våre har det bra, men dessverre gjelder dette ikke alle. Andelen ungdommer som sliter med psykiske helseplager øker, og har økt betydelig under pandemien. Ensomhetstallene har aldri vært høyere siden Ungdata startet sine landsomfattende undersøkelser i 2010. Vi i SV vil støtte opp om ungdomshuset L54 og åpne sosiale møteplasser hvor ungdom kan møtes uten forventningspress og stress. Vi må tenke langsiktig når det gjelder støtteordninger for forebyggende arbeid blant ungdom. SV støtter opp om Natteravnene som gir trygghet til barn og unge både i sentrum og i bydelene.

SV vil prioritere tiltak rettet mot familier med låg inntekt, slik at barn og ungdom fra disse familiene får samme muligheter til å delta i samfunnet som andre ungdommer. Altfor mange faller utenfor på grunn av økonomi. Kommunen må aktivt støtte opp om

ordninger som gir barn og unge, skoler og barnehager tilgang på gratis tur- og friluftsutstyr.

For mange er det avgjørende at kommunen tilbyr gode helse- og omsorgstjenester med tilbud om fastlege, koordinator, individuelle planer og brukerstyrt personlig assistent, for at hverdagen skal fungere. Dette er viktige tjenester, som vi i SV vil prioritere. I Sandnes er det nå mangel på fastleger, og SV støtter opp om arbeid med medisinstudiet på universitetet i Stavanger for å øke fastlegekapasiteten i kommunen.

Sandnes SV vil arbeide for:

- Å sikre friluftsområdene for allmennheten.
- At kommunen fortsatt bidrar med driftstilskudd til Frilager.
- At nye boligområder får lett tilgang til grøntområder.
- At det skal planlegges helsestasjoner i nye boområder og arbeide for flere helsestasjoner i bydelene framfor sentralisering.
- Å prioritere ungdomshelsestasjonen.
- Styrke det psykiske helsetilbudet i kommunehelsetjenesten.
- At helse- og ernæringskunnskap styrkes i skolen.
- Å styrke skolehelsetjenesten, også i videregående skoler.
- At det ansettes flere kommunale fysio- og ergoterapeuter.
- At det bygges flere boliger for mennesker med psykiske lidelser.
- Styrke arbeidet for å gi psykisk syke og pårørende et støtteapparat.
- At kommunen fortsetter samarbeidet med Mental Helse med mer.
- At det ikke aksepteres retusjert og seksualisert reklame på offentlige arena.
- Støtte opp om arbeidet på Jæren Recovery College.

ELDRE

Sandnes har en ung befolkning, men antall eldre vil øke sterkt i årene som kommer. Sandnes skal være en kommune som gir sine eldre innbyggere trygghet, et mangfoldig aktivitetstilbud og god pleie til dem som har behov for det, i hjemmebasert omsorg eller i kommunale heldøgntilbud. Like viktig er det å sørge for tilstrekkelig, kvalifisert bemanning. Det må tas spesielle hensyn til eldre innvandrere. Sandnes SV vil arbeide for å innføre aktivitetstid. Det vil gi brukere over 67 år som mottar hjemmebaserte tjenester 60 minutters hjelp til fri disposisjon inntil tre ganger hver måned. Hensikten er å gi dem en bedre hverdag gjennom aktivitet og deltagelse. Vi vil også arbeide for å forebygge ensomhet blant eldre.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At det skal bygges nok kommunale omsorgs- og sykehjemsplasser.
- Å styrke bemanningen innenfor eldreomsorgen.
- At kommunen sørger for hjemmehjelp og hjemmesykepleie i henhold til faglig vurdering av behov.
- At terskelen for å få nødvendig hjemmehjelp må senkes.

- At månedsleie på trygghetsalarm fjernes, og kun etableringsgebyr skal betales.
- Å styrke arbeidet med hverdagsrehabilitering.
- Miljøbehandling i eldreinstitutioner for å redusere unødig legemiddelbruk, dempe angst og uro og for å skape mestring.
- Å øke antall plasser på dagsentrene.
- At bo- og aktivitetssenter får et bedre innhold.
- At eldresentrene skal gis forutsigbare midler til å gi et variert tilbud.
- Mer fleksibel transport til blant annet eldresentrene.
- At kommunen må legge til rette for varierte tilbud for demente pasienter.
- Flere avlastningsplasser for demente.
- Flere korttidsplasser til eldre som skrives ut fra sykehus.

PERSONER MED FUNKSJONSNEDESETTELSE

For SV er det en prioritert oppgave å framskynde bygging av boliger for personer med funksjonsnedsettelse, slik at køen reduseres. I tillegg skal alle ha rett på å velge egen bolig, hvor tjenestene bidrar til en trygg og god plass å bo, og hvor kommunen tilbyr tjenester ut fra behovet. Mange pårørende har stort omsorgsansvar og sliter med at det er for få avlastningsplasser. Vi må også sikre nok ansatte i boligene slik at personer som blir syke på jobb blir ivaretatt og faktisk kan reise hjem til en bolig med bemanning. Vi mener at vi må ha små enheter, god og tverrfaglig kompetanse, med rom for faglig arbeid, hele stillinger, og få tjenesteytere for å få gode og trygge tjenester. SV vil arbeide for at CRPD, FN-konvensjonen om funksjonshemmedes rettigheter legges til grunn i arbeidet. Alle har rett på et verdig liv, et selvstendig liv med rett til frihet fra tvang og maktbruk, og samme menneskerettigheter som alle andre i samfunnet.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At behovet for boliger for personer med funksjonsnedsettelse skal være dekket.
- At det sikres tilstrekkelig bemanning i boliger for personer med.
- Å opprette flere avlastningsplasser.
- Tilstrekkelig antall dagplasser.
- At ordningene med brukerstyrt personlig assistent og støttekontakter videreføres og utvides til også å gjelde både for barn og personer over 67 år.
- Å sikre et variert og tilpasset fritidstilbud.
- At frimråder planlegges sammen med funksjonshemmedes råd med sikte på tilgjengelighet for alle.
- At det stilles krav om tilgjengelighet og brukervennlighet i alle bygge- og reguleringssaker.
- At kommunen skal sørge for at det blir foretatt en kartlegging av brukervennlighet og tilgjengelighet for personer med funksjonsnedsettelse i Sandnes.

RUSPOLITIKK

Bolig er en forutsetning for en bedre livskvalitet. I Sandnes er mange rusavhengige uten bolig. Det fører til at kommunen må bruke store midler på overnatting på hospits, samtidig som dette er et dyrt og dårlig tilbud for rusavhengige. SV vil arbeide for at de som er under behandling får et botilbud som er adskilt fra de som er aktive rusavhengige.

Sandnes SV vil arbeide for at:

- Mestringsenheten må ha nok ansatte slik at de kan fortsette oppfølgingen.
- Rusavhengige skal ha en plass å bo med nødvendig tilbud om helsetilbud.
- Driften på Funkishuset og CRUX og andre lavterskeltilbud sikres.
- Problematikken med psykiske helseutfordringer og rus må få spesiell oppmerksomhet.
- Skjenketidene ikke utvides.
- Skjenking ikke utvides til arenaer som frisørsalonger, idrettsarrangement o.l.

RETTE TIL ET LIV UTEN VOLD

Alle mennesker har rett til et liv uten vold. Vold mot kvinner er et samfunns- og folkehelseproblem, og vold i nære relasjoner har til hensikt å utøve eller opprettholde makt og kontroll i et nært forhold. FN slår fast at vold mot kvinner utgjør et alvorlig hinder for utvikling og likestilling mellom kjønnene. Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress har dokumentert at så mange som en av ti kvinner har opplevd voldtekt, og en av fem har opplevd vold i nære relasjoner. SV vil arbeide for at kommunen skal innføre nullvisjon for seksuelle overgrep. Da må vi samarbeide på tvers av sektorer og aldersgrupper.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At handlingsplan mot vold og overgrep i nære relasjoner styrkes og følges opp.
- Øke trygghet for befolkningen med bedre belysning og ryddigere vegetasjon for tryggere gater og parker.
- At kollektivtilbudet bedres kvelds- og nattetid for å øke tryggheten for dem som ferdes ute.
- Å sikre et godt krisesentertilbud.
- At krisesenter gjøres kjent og at kommunen må ha et reelt langvarig botilbud for voldsutsatte som trenger det.
- At vi får mer kunnskap om minoritetskvinnens situasjon, som i dag er overrepresentert på krisesentrene.
- At Funkishuset fortsatt får støtte slik at de kan fortsette oppfølgingen av sitt gode arbeid med utsatte kvinner i rusmiljø.
- At kvinner med psykiske helseutfordringer får oppfølging gjennom Mestringsenheten.
- At det offentlige rom skal ikke ha kvinneundertrykkende reklame.
- At strippeklubber ikke får etablere seg i kommunen.
- At sexkjøpsloven består og blir fulgt opp med blant annet exit-programmer for prostituerte.

EN SOLIDARISK KOMMUNE

«Fremme fredelige og inkluderende samfunn for å sikre bærekraftig utvikling, sørge for tilgang til rettsvern for alle, og bygge velfungerende, ansvarlige og inkluderende institusjoner på alle nivåer.»

Sandnes skal være en kommune som tar internasjonal solidaritet på alvor. Det betyr at vi skal gjøre det som er mulig i vår kommune for å bidra til en bærekraftig utvikling som gjør at alle mennesker i verden kan leve trygge og verdige liv. Sandnes skal fremme fredsbygging, ytringsfrihet og demokratiske verdier.

Sandnes kommune skal være en forbilledlig etisk aktør som bidrar til trygge og gode arbeidsforhold og til å eliminere internasjonal menneskehandel og andre menneskerettighetsbrudd. SV vil ha et næringsliv som ikke trekker profitten til skatteparadis og som sørger for at arbeidsinnvandrere ikke blir utnyttet. Sandnes skal bidra lokalt og internasjonalt i bekjempelse av atomvåpen, klimautslipp, nedbygging av natur, og andre globale farer som truer menneskeheten.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At Sandnes kommune skal ha en etikkplan for offentlige innkjøp av varer, tjenester og i arbeidslivet. Planen skal bidra til at kommunens internasjonale forpliktelser blir etterlevd.
- At leverandører av varer til Sandnes kommune kan garantere at de ikke er produsert i okkuperte områder, for eksempel i Palestina.
- At Sandnes kommune ikke skal gå inn på avtaler med, og ikke ha fondsinvesteringer i, selskap som har moder- eller søsterselskap i skatteparadis.
- At Sandnes støtter den internasjonale kampen mot Frihandelsavtalen for tjenester (TISA), som vil øke presset for privatisering av kommunale tjenester. Sandnes må erklære seg som TISA-fri sone.
- At Sandnes kommune tar imot flere flyktninger og presser regjeringen til å ta ansvar for en større del av den internasjonale flyktningstrømmen.
- At Sandnes kommune etablerer flyktningmottak i egen regi.
- At Sandnes etablerer samarbeid med vennskapsbyer i utviklingsland med fokus på kunnskapsutveksling og solidaritet.
- At kommunestyret erklærer Sandnes for atomvåpenfri sone og at Sandnes signerer kommuneappellen til den internasjonale kampanjen for å avskaffe atomvåpen (ICAN Cities Appeal).
- At Sandnes fremmer opplegg for fredsoppdragelse og konfliktløsning i barnehager og skoler.

EN BÆREKRAFTIG KOMMUNE

NÆRINGSUTVIKLING

«Innen 2030 oppgradere infrastruktur og omstille næringslivet til å bli mer bærekraftig, med mer effektiv bruk av ressurser og mer utstrakt bruk av rene og miljøvennlige teknologiformer og industriprosesser, der alle land gjør en innsats etter egen evne og kapasitet.»

En viktig oppgave for kommunen er å legge til rette for at næringslivet kan gjøres mer bærekraftig gjennom sirkulære prosesser som utnytter ressursene bedre og reduserer avfall og klimagassutslipp. Sandnes SV vil arbeide for et bærekraftig næringsliv med lokal produksjon, og vi ønsker småskalaproduksjon velkommen.

Reiselivsnæringa er en viktig distriktsnæring som kan skape verdier og arbeidsplasser over hele landet. Sandnes SV ønsker et bærekraftig og grønt reiseliv basert på den lokale identiteten, kulturen og naturen som finnes på destinasjonene. Vi ønsker en økologisk forsvarlig turisme som er basert på kunnskap og genuine opplevelser framfor masseturisme. Lysefjordområdet bør utvikles for langsom turisme der de besøkende kan oppleve Lysefjordens egenart.

Landbruket er en viktig næring i Sandnes. Sandnes SV ønsker flere, ikke færre bønder. Kommunen bør utarbeide en strategi for bioøkonomi for å legge til rette for flere arbeidsplasser basert på produksjon av fornybare biologiske ressurser og reduserte klimagassutslipp.

Havbruk gir Norge stor verdiskapning, og det er store muligheter for videre industriell satsing, men havet må holdes rent om vi vil skape varige verdier. Sandnes SV ønsker ikke økt sjømatproduksjon før vi er sikret bærekraftig produksjon.

Forutsetning for et konkurransedyktig næringsliv er tilgang på kompetent arbeidskraft, og kommunen har derfor en viktig oppgave i å sørge for at Sandnes er en attraktiv kommune å bo og arbeide i. Det er viktig at kommunens handlingsplan for næringsarbeid reflekterer at kommunen ikke bare trenger attraktive arbeidsplasser, men også legger til rette gode boområder, gode kommunale tjenester, kollektivtilbud, kulturtilbud og attraktive idretts- og friluftsområder.

Sandnes SV vil arbeide for:

- Bruke Kommunalbanken til å gjøre kommunen grønnere, gjennom flere grønne lån og obligasjoner.

- Å gi lokale leverandører og bedrifter mulighet til å tilby varer og tjenester til kommunen ved aktiv bruk av kommunens innkjøpsreglement.
- Styrking av sentrum og bydelene som attraktive handelsområder med gode offentlige tjenester.
- At kommunen fortsetter samarbeidet med Sandnes Sentrum.
- Å legge til rette for handel i sentrum med lokale produkter direkte fra produsent.
- Markedsføre Lysefjordområdet som destinasjon for langsom turisme.
- Å opprettholde Høgsfjordsambandet, og å sikre fortsatt båt rute i Lysefjorden.
- At Sandnes Havn sikres langsiktige og gunstige betingelser for framtidig drift på Somaneset slik at næringslivet i regionen har tilgang til offentlig laste- og lossekai.
- Bærekraftig sjømatproduksjon i rømningsfrie og utslippsfrie anlegg.
- At det biomedisinske forskings- og undervisningssenteret Sandnes Education and Research Center Høyland (SEARCH) blir styrket.
- At IVAR fortsatt skal være et interkommunalt selskap som skal ha som hovedmål å sikre innbyggerne reint drikkevann, avløp og renovasjon til kostpris.
- At kommunen gir rask, ubyråkratisk støtte til gründere, spesielt i distriktene.

JORD- OG SKOGBRUK

«Innen 2030 sikre at det finnes bærekraftige systemer for matproduksjon, og innføre robuste metoder som gir økt produktivitet og produksjon, som bidrar til å opprettholde økosystemene, som styrker evnen til tilpasning til klimaendringer, ekstremvær, tørke, oversvømmelse og andre katastrofer, og som gradvis bedrer arealenes og jordas kvalitet»

SV ønsker økt selvforsyning, sunn og kortreist mat, bærekraftig og miljøvennlig matproduksjon, god dyrevelferd, flere bønder med ei lønn å leve av, og spredt bosetning i livskraftige bygder.

Sandnes er en stor landbrukskommune, og det er særs viktig at jord- og skogbruksnæringene sikres gode og forutsigbare driftsvilkår. Matproduksjon over hele landet er avgjørende for å sikre en nasjonal matforsyning i et beredskapsperspektiv. Kommunen har i alt for lang tid bygd ned verdifull jordbruksjord. For Sandnes SV er det svært viktig å hindre denne nedbyggingen, og heller arbeide for å øke matproduksjonen i kommunen på en bærekraftig måte. Jord- og skogbruk kan også være viktige verktøy for å redusere CO2-utslipp ved karbonbinding i jord og plantemateriale.

Sandnes SV vil arbeide for:

- Å hindre nedbygging av jordbruksjord.
- At vedtatte planer gjennomgås på ny med tanke på å tilbakeføre arealer til landbruk.
- At beiteareal må sikres slik at husdyrhold ikke reduseres.
- At utmarksbeiter må utnyttes i større grad.
- At Sandnes bidrar til å øke den norske sjølbergingsgraden til minst 50%.
- Økt produksjon av grønnsaker, frukt og bær.
- At det innføres et kommunalt nydyrkningstilskudd.
- At kommunen legger til rette for et bærekraftig skogbruk.
- At jord- og skogbruksnæringen skal bidra til å delta i bioøkonomisk utvikling.

UTVIKLING AV SANDNES

«Gjøre byer og lokalsamfunn inkluderende, trygge, robuste og bærekraftige»

Sandnes er en kommune i sterk vekst. Videre byutvikling må legge til rette for utslippskutt, jordvern og naturmangfold. Kommunen må utarbeide arealbudsjetten og arealregnskapet for å begrense nedbygging og sikre arealnøytralitet. Sandnes SV vil legge avgjørende vekt på jordvernhensyn.

Sandnes sentrum er inne i en omstillingsprosess med stort press fra utbyggere som vil bygge både høyt og tett. Det er derfor viktig at de folkevalgte har styringen over utviklingen. For å skape en god kommune trenger vi forutsigbare demokratiske prosesser som gir mangfold med handel og næringsvirksomhet, boliger for alle, kulturaktiviteter, fritidsaktiviteter, arbeidsplasser, utdanningstilbud, grønne lunger og åpne rom ut mot Gandsfjorden.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At Sandnes kommune sikrer varig vern av Sandnesmarka for å ta vare på matjord og sikre jordbruk, friluftsliv og biologisk mangfold.
- Å støtte opp om Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke sine mål om fortetting langs kollektivakser og i sentrum.
- At bydelssentrene videreutvikles ved fortetting innen eksisterende grenser.
- At boligbygging og industrietablering fram til 2038 skal dekkes gjennom utbygging av allerede regulerte områder.

- At utbygging i regi av Sandnes Tomteselskap ikke bidrar til prispress på boligmarkedet.
- Å sikre at byutviklingen er politisk styrt og ikke styrt av utbyggernes interesser.
- At bruken av opsjonsavtaler skal opphøre.
- At det bygges rimelige boliger med god kvalitet for førstegangsetablerere.
- At kommunen legger til rette for variert boform, som for eksempel mikrohus og bokollektiv.
- Å legge til rette for at virksomheter med mange ansatte kan etablere seg nære kollektivknutepunkter.
- At folk skal få mulighet til å arbeide i nærheten av der de bor.
- At boligområder ikke etableres i konflikt med etablert næringsvirksomhet, som for eksempel Sandnes Havn.
- Å ta vare på kulturminner og eldre bebyggelse i sentrum, og legge til rette for fornying og fortetting som ikke forringer eksisterende bymiljø.
- At lekeplasser og fellesareal i boligområder utvikles til sosiale møteplasser, for eksempel til frukt- og grønnsakdyrking.
- Parsellhager og urbant landbruk.
- At det bygges flerbrukshus, ikke kirke på Sørbø.
- At ishall ikke prioriteres.
- At utbygging av idrettsanlegg skjer i bydelene framfor store, sentrale anlegg.
- At nytt svømmeanlegg legges til Ganddal.

MILJØVENNLIG TRAFIKKAVVIKLING

«Innen 2030 sørge for at alle har tilgang til trygge, tilgjengelige og bærekraftige transportsystemer til en overkommelig pris og bedre sikkerheten på veiene, særlig ved å legge til rette for kollektivtransport og med særlig vekt på behovene til personer i utsatte situasjoner, kvinner, barn, personer med nedsatt funksjonsevne og eldre»

Sandnes SV vil arbeide for å gjøre det lettere for folk å reise miljøvennlig. Vi vil skjerme boligområder mot gjennomgangstrafikk og støy. Det skal være unødvendig å bruke privatbil i og nær bykjernen. Vi vil legge til rette for syklist og fotgjenger. Kollektivtilbudet må forbedres i hele kommunen. Godstrafikken må gå utenom boligområder.

Sandnes SV ønsker at ny E39 gjennom Sandnes bygges for maks 90 km/t. Vi ønsker lang 2-felts tunell forbi Figgjo for å spare matjord.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At større deler av Sandnes sentrum blir bilfritt ved at parkering skjer i en randzone rundt bykjernen og ved kollektivknutepunkt.
- At antall parkeringsplasser i sentrum reduseres samtidig som kollektivtilbudet økes, og at det settes av parkeringstilbud til grupper med spesielle behov.
- At Lura stasjon gjenåpnes og Lura blir kollektivknutepunkt.
- At busstilbudet i hele kommunen blir bedre.
- Å etablere "hent meg"-ordning i områder med dårlig kollektivtilbud.
- At koordinering mellom kollektivruter må bli bedre slik at reisetid reduseres.
- At Ålgårdsbanen gjenåpnes.
- Økt statlig finansiering av kollektivtilbudet.
- Kollektivtransport til viktige turområder.
- At kommunen må bli høringsinstans og folkevalgte må få komme med krav til Kolumbus vedrørende kollektivtilbud i egen kommune.
- Bedre kollektivtilbud også i helger, helligdager, ferier og til friluftsområder og strender.
- Konvertering av bussveien til bybane.
- At kommunen kun benytter utslippsfrie kjøretøy til egen virksomhet.
- At en mye større andel av godstrafikken må over på sjø og bane slik at vi reduserer tungtransport på vei.
- At Sandnes må gjenoppstå som sykkelby med gode sykkelveier og sykkelparkering i sentrum og ved kollektivknutepunkt i bydelene.
- Å prioritere bygging av gang- og sykkelvegnett.
- Å fortsette utviklingen av bysykkelordningen og arbeide for utplassering av elsykler ved alle kommunale barnehager og offentlige virksomheter.
- Arbeide for ras- og flomsikring langs veier i hele kommunen.
- At tunellen mellom Espedal og Frafjord blir en realitet.
- At tverrforbindelsen mellom Vagle og E39 realiseres på en måte som ivaretar naturverdier, landbruk og bomiljø.

KLIMA

«Stoppe klimaendringene. Handle umiddelbart for å bekjempe klimaendringene og konsekvensene av dem (Basert på en erkennelse av at FNs rammekonvensjon om klimaendring er det viktigste internasjonale og mellomstatlige forumet for forhandlinger om globale tiltak mot klimaendringer.)»

Norge har forpliktet seg til å bidra til å nå Paris-avtalens mål om å begrense temperaturstigningen til 1,5-graders oppvarming. I følge Klimaloven skal Norge bli et lavutslippssamfunn i 2050. Målet er at klimagassutslippene i 2030 reduseres med minst 50 og opp mot 55 prosent fra utslippsnivået i referanseåret 1990.

Sandnes kommunes miljøplan legger opp til 40 prosent reduksjon av klimagassutslipp i 2030 fra referanseåret 1990. Sandnes SV mener at kommunen må ta større del av ansvaret og redusere utslipp av klimagasser ytterligere, minst i henhold til Klimaloven.

Nøkkelen til store kutt i klimagassutslippene er å redusere energiforbruket og erstatte fossil energi med fornybar energi i alle deler av samfunnet, og samtidig ta vare på naturens evne til å binde karbon.

Klimatiltak må omfatte kommunens drift, lokale bedrifter, innbyggere og infrastruktur. Regjeringen har fått utarbeidet rapporten «Klimakur 2030» der tiltak for veitransport, sjøfart, arealbruk og anleggsmaskiner vurderes som spesielt aktuelle.

Vi vil arbeide for en bærekraftig tettstedsutvikling, og vil samordne areal-, transport- og boligpolitikken, og ta Klimaloven på alvor. Det er nødvendig med effektive energi- og klimatiltak for at vi ikke skal ødelegge for framtidige generasjoner.

Sandnes bør følge prinsippene om sirkulær økonomi slik at råvarer og energi gjenbrukes og avfall kan bli råvarer.

Sandnes SV vil arbeide for:

- At kommunen skal vurdere klimakonsekvensene for alle større beslutninger.
- At kommunen stiller strenge miljøkrav ved innkjøp av varer og tjenester, og tar hensyn til energibruk og klimautslipp. Miljø skal vektlegges høyt i alle anbudsprosesser og det skal innføres nullutslippskrav i kommunale anbud.
- At kommunen krever at det gjøres vurderinger av klimagassutslipp i reguleringsplanen.
- At kommunen skal fjerne alle fossile utslipp fra egen virksomhet.
- At kommunen stiller krav til landstrøm for cruiseskip.
- Å innføre krav om nullutslipp for cruiseskip som kommer til Sandnes, etter samme prinsipp som for verdensarvfjordene. Kravet om nullutslipp gjelder både til sjø og luft, og både under innseiling og når de ligger til kai.
- At kommunen skal ha en miljøeffektiv forvaltning og være en pådriver for energioptimerende tiltak (ENØK).
- At kommunen skal etablere kommunale støtteordninger for ENØK og solenergi hos private.
- At kommunen vurderer bruk av miljøvennlige energikilder til oppvarming i kommunale bygg.
- At det gjennomføres planmessige tiltak for energieffektivitet og et godt innneklima i alle skoler, barnehager og andre kommunale bygg.
- Stille krav om at alle nye bygg skal være nullutslippsbygg eller plussbygg
- Sørge for at kommunen følger opp intensjonen om å forlenge bygningsmassens levetid for å redusere utslipp fra byggevirksomhet
- At kommunen alltid skal vurdere gjenbruk og oppgradering av bygg, fremfor å rive og bygge nytt.
- At vi får økt gjenbruk av bygge- og rivningsavfall, både for kommunale og private prosjekter.

- At Sandnes skal være pådriver i bruk av mer tre i offentlige bygg, for å redusere CO2 – utslipp.
- Å utrede lønnsomt solcellepotensiale på kommunale bygg.
- At flere kommunale virksomheter blir miljøfyrtårnsertifisert.
- Å sikre Lyse Energi som interkommunalt selskap for energi- og miljøpolitisk styring på Nord-Jæren.
- At kommunen skal legge til rette for ladestasjoner for elbil og –sykkel.
- At natur og landskap skal forvaltes slik at de varige karbonlagrene i jord, sedimenter og biomasse øker.
- At kommunen skal trekke kommunale fondsmidler ut av fossil energi.
- At kommunen prioriterer arbeidet med å redusere matsvinn.

ANSVARLIG NATUR - OG MILJØVERN

Bevare og bruke havet og de marine ressursene på en måte som fremmer bærekraftig utvikling

Beskytte, gjenopprette og fremme bærekraftig bruk av økosystemer, sikre bærekraftig skogforvaltning, bekjempe ørkenspredning, stanse og reversere landforringelse samt stanse tap av arts mangfold

Vi har et regionalt ansvar for å ta vare på den vakre og varierte naturen i Sandnes. Vi må verne jordbruksjord og sikre biologisk mangfold. For å sikre fungerende økosystem også i framtida må tapet av arter og bestander stanses. Kommunen må overvåke naturtilstanden, kartlegge utrydningstruede arter og rapportere på endringer.

Den viktigste grunnen til tap av natur er endra arealbruk. Veier, vassdrags- og vindkraftutbygging, næring, bolig- og hyttebygging er blant de største påvirkningene på norsk natur gjennom nedbygging og oppsplitting av leveområder, og det forårsaker noen av de største klimagassutslippene. Sandnes SV mener det er nødvendig å stoppe denne nedbyggingen.

Sandnes må ta vare på de unike mulighetene for rike natur- og friluftsopplevelser til fots, på sykkel og til vanns. Strandlinjen skal være tilgjengelig for alle, og vi må sørge for at det er nære friområder i alle bydeler, og velholdte lekeplasser i boligområdene.

SV ønsker en aktiv friluftslivspolitik der bevaring av viktige friluftslivsområder og tilgjengelighet for alle settes høyt.

Landbasert vindkraftutbygging fører til store inngrep i de minst berørte naturområdene vi har. Bevaringsverdige økosystemer og viktige friluftsområder ødelegges i stor skala og gir i større grad inntekter til utenlandske investorer enn klimavennlig energi. Sandnes SV ønsker ikke mer vindkraftutbygging i kommunen

Sandnes SV vil arbeide for:

- At kommunen skal vurdere miljøkonsekvensene for alle større beslutninger.
- Varig vern av Sandnesmarka og beholde dagens markagrense i sentrumsnære områder.
- At det ikke tillates kommersiell turisme i Sandnesmarka.
- En nærnaturlov for å beskytte naturen der folk bor.
- Ingen ytterligere nedbygging av strandsone i sjø og langs vassdrag.
- Føre en restriktiv hyttepolitikk. Ikke tillate nye hyttefelt i urørt natur.
- At friluftsrådene støttes økonomisk.
- Vedlikehold av eksisterende turstier, og at det anlegges flere turstier.
- At grøntområdet mellom Ormaskogen og Rundeskogen via tidligere Varatun fyllplass bevares og utvikles med park.
- At Rogaland Arboret fortsatt sikres som regionalt friområde.
- Å beholde Sandvedparken. Dette grøntområdet skal ikke reduseres.
- at det reguleres for en framtidig strandpromenade langs fjorden fra Luravika til Aspervika.
- Ikke bygge ut nye store vannkraftprosjekt.
- Rødlista arters leveområder må sikres mot ødeleggelse eller forringelse, ved kommunalt vern eller ved å inngå skjøtselsavtaler eller frivillige verneavtaler
- at Preikestolområdet blir varig vernet.
- Vurdere Lysefjorden som marint verneområde.
- At kommunen tar ansvaret for aktiv forvaltning av statlige verneområder.
- Arbeide for en bærekraftig forvaltning av villreinbestandene våre og å bevare leveområdene deres.
- Vurdere muligheter for naturrestaurering i kommunen.
- Ødeleggelse av myr må forbyes for å hindre utslipp av karbon.
- At det ikke tillates organisert aktivitet i naturen som kan komme i konflikt med hekkeperiode og kalvingstid.
- Strengt regler for motorisert ferdsel i naturen, både på land og til vanns.
- Tilbakeføre industriområdene på Sviland til boligområde og LNF, landbruk- natur- og friluftsmål i kommuneplanen.
- Reiselivsnæring som bruker naturen som turistmål må forpliktes til å hindre slitasje på natur, og sørge for nødvendig infrastruktur som f.eks toaletter.
- At nye høyspentlinjer (regionalnettet) blir lagt i jord eller i sjø.
- Å sikre fortsatt drift av forskningsstasjon og genbank på Ims.

EN TRYGG ARBEIDSGIVER

«Innen 2030 oppnå full og produktiv sysselsetting og anstendig arbeid for alle kvinner og menn, inkludert ungdom og personer med nedsatt funksjonsevne, og oppnå lik lønn for likt arbeid»

Sandnes kommune er arbeidsgiver for over 6 200 ansatte, og de ansatte har vært gjennom omstilling og omorganisering i flere år. Konsekvensen er kutt i stillinger selv om folketallet går opp. Dette har bidratt til økt sykefravær. I tillegg har vi vært gjennom over to år med pandemi, som har bidratt til økt belastning hos ansatte. SV vil arbeide for bedre arbeidsvilkår for ansatte i skolene og barnehagene, hjemmetjenesten og på sykehjemmene og for renholderne, slik at de ansatte klarer å stå i jobben lenger. Det vil være nødvendig å etablere kommunale vikarbanker i alle sektorer. Det vil gi bedre tjenester og mindre sykefravær. Dersom det er nødvendig vil SV finansiere gode lønns- og arbeidsvilkår med innføring av eiendomsskatt, først og fremst på verk og bruk, og kraft.

SV vil også fortsette arbeidet for å styrke vilkårene for vekst- og utføringsbedriftene Attende og ProService slik at vi sikrer alle en mulighet til å jobbe. SV mener at tillitsbaserte tjenester er framtiden, der ansatte får bruke sin kompetanse til beste for barn i barnehagene og på skolene, på sykehjemmene og i hjemmebaserte tjenester. Det er på tide å rydde vekk stoppeklokkene.

Kommunen har ansvar for å tilby innbyggerne gode og likeverdige tjenester innenfor helse- og omsorg, og tjenestene skal finansieres gjennom skattesystemet. Vi aksepterer ikke profitt på velferdstjenester, og tjenestetilbudet skal ikke privatiseres eller konkurranseutsettes. Vi ønsker å samarbeide med ideelle aktører uten profitt. På den måten kan vi sikre et likeverdig tilbud uavhengig av bosted og personlige forutsetninger. Vi vil arbeide for en tillitsbasert eldreomsorg med et offentlig sikkerhetsnett, sammen med nok plasser til pasienter som skrives ut av sykehuset.

SV vil arbeide for utjevning av lønn. I dag tjener kvinner i snitt 87% av det menn gjør, slik kan det ikke fortsette. Vi vil derfor fortsette arbeidet for likelønn og retten til heltidsstilling og fast jobb, samtidig som vi vil øke grunnbemanningen. Vi vil også fortsette arbeidet for et inkluderende arbeidsliv, og ta eventuelle varslingssaker på alvor. SV vil arbeide for etablering av et varslerombud for å ivareta begge parter. Og vi mener prinsippene i Oslomodellen må legges til grunn for anbud og oppfølging av kontrakter. Det er viktig at kommunen sjekker at leverandører følger opp krav om lærlinger, fast ansettelse og kun én underleverandør. Vi må sørge for at de ansatte har rett og nødvendig kompetanse, og at de får tid til å gjøre jobben, slik at innbyggerne opplever trygghet, samtidig som gode arbeidsvilkår bidrar til rekruttering av riktig og viktig kompetanse.

Sandnes SV vil arbeide for:

- Fortsatt gode offentlige velferdstjenester.
- Rett til fast stilling.
- Rett til heltidsstilling, og reduksjon i andel deltidsstillinger.
- Økt grunnbemanning.
- Lik lønn for likt arbeid.
- At alle ansatte i kommunens velferdstjenester skal få systematisk faglig veiledning og oppfølging i sin yrkesutøvelse.
- Kreve minstelønn for ansatte i bedrifter som søker skjenkeløyve.
- Sikre mulighet for kompetanseheving og videreutdanning.
- Stoppe bruk av eksterne vikarer.
- At kommunen driver et aktivt attføringarbeid.
- At kommunen legger til rette for en mer fleksibel arbeidstidsordning for eldre arbeidstakere slik at de kan stå lenger i jobben.
- Flere plasser i vekst- og attføringsbedriftene.
- At kommunen skal støtte opp om arbeidet til A-krim og Fair Play Bygg Rogaland.
- At kommunen øker lærlingeinntaket til 2,5 pr 1000 innbyggere, og styrker fagopplæringen.
- At kommunen tilbyr lærlingplass i vekst- og attføringsbedriftene for elever som trenger tilrettelegging.
- Bedre oppfølging av ansatte i tilpasset arbeid i ordinær bedrift.
- At kommunen tilbyr praksisplasser til voksne innvandrere i forbindelse med språktrening og arbeidslivserfaring.
- At kommunens ansatte gjenspeiler det etniske og kulturelle mangfoldet i befolkningen.
- At kommunen har en aktivt og inkluderende rekrutteringsstrategi lik statens mål om 5% av ansatte skal ha en funksjonsnedsettelse, eller hull i CV-en.
- At det skal gjennomføres forsøk med sekstimersdag i Sandnes kommune.
- At flere menn skal velge Sandnes kommune som arbeidsgiver.
- At kommersielle barnehager tilbakeføres til det offentlige.

Tenke globalt, handle lokalt!